

HET
HUISKAMERKERKJE

VERDIEPINGSUURTJE

Christen-zijn – wat bezielt je?

Een uitnodiging om te luisteren,
te onderzoeken en te ontdekken.

*Ruimte
voor vragen,
stilte en
ontmoeting*

JOUW REIS.
JOUW VRAAG.
JOUW ONTDEKKING.

LEZEN • STILTE • GESPREK • GELOOF • VRIJHEID

Christen-zijn – wat bezielt je?

Verdiepingsuurtje

Tijdsduur

Geschatte duur: ongeveer 75–90 minuten wanneer je het alleen doet en 90–120 minuten wanneer je met anderen bent. Neem gerust meer tijd. Niet alle vragen hoeven aan bod te komen.

Vorbereiding

◇ Instructie

Steek als je wilt een kaars aan.

Ben je met anderen, spreek dan af wie de verschillende onderdelen hardop voorleest.

Leg een steen of een ander voorwerp in het midden. Die heb je straks nodig.

Ben je alleen, pak dan iets waarop je kunt schrijven. Lees de teksten rustig voor jezelf.

Schrijf het woord CHRISTEN op een los vel papier en leg dit bij de kaars.

Openingsgebed

Lees voor

Laten wij bidden.

Christus, wees aanwezig in dit uur.

Maak ons aandachtig voor wat zich wil laten zien

en leer ons luisteren met een open hart.

Verbind ons met U, met elkaar en met wat in ons leeft.

Amen.

Gebed voor dit verdiepingsuurtje

Allen

Christus,

bron van Licht en leven,

wek in ons het verlangen

om U te leren kennen.

Open ons voor wat waar is,

voor wat ons doet groeien

in liefde, vrijheid en vertrouwen.

Wees aanwezig in ons zoeken.

Laat uw leven in ons tot bloei komen.

Amen.

Opening

◇ Instructie

Kijk een moment naar het woord christen.

Merk op wat het bij je oproept. Misschien herkenning of vertrouwdheid.

Misschien warmte, nieuwsgierigheid, weerstand of benauwdheid.

Misschien denk je aan bepaalde mensen, kerken of overtuigingen.

Misschien zegt het woord je weinig.

Niets daarvan hoeft anders te zijn.

Neem enkele minuten stilte.

Beginvraag

Wat betekent het woord christen voor mij — en waar verlang ik naar wanneer ik dit woord hoor?

◇ Instructie voor een groep

Wie iets wil zeggen, neemt de steen vast. De anderen luisteren zonder te onderbreken, aan te vullen of te reageren. Daarna wordt de steen teruggelegd.

Ook stilte is een antwoord.

◇ Wanneer je alleen bent

Schrijf enkele woorden of zinnen op. Je hoeft ze niet te verklaren of tot een logisch geheel te maken.

Eerste schriftlezing

We zullen lezen: Johannes 15:4–5 — weergave in eigen woorden

Jezus zei:

'Blijf met Mij verbonden, zoals Ik met jullie verbonden blijf.

Een rank kan uit zichzelf geen vrucht dragen wanneer zij niet met de wijnstok verbonden blijft. Zo kunnen ook jullie geen vrucht dragen zonder met Mij verbonden te blijven.

Ik ben de wijnstok en jullie zijn de ranken. Wie met Mij verbonden blijft en in wie Ik blijf, draagt veel vrucht. Los van Mij kunnen jullie dit niet uit eigen kracht'.

Stilte

◇ Instructie

Laat de woorden een paar minuten rusten.

Je hoeft nog niet te bedenken wat ze betekenen. Let alleen op het woord of de zin die bij je blijft.

Overweging

Wat kan er gaan leven?

Jezus gebruikt geen beeld van een grens, een toegangsbewijs of een groep. Hij spreekt over een wijnstok en haar ranken. Over verbondenheid. Over leven dat stroomt en vrucht draagt.

Een rank hoeft niet uit eigen kracht te bewijzen dat zij bij de wijnstok hoort. Zij ontvangt leven doordat zij verbonden blijft. Vanuit die verbinding groeien bladeren en vruchten — meestal langzaam, zonder dat de rank zelf kan uitleggen hoe.

Dit beeld kan een mooie ingang geven tot christen-zijn. Christen-zijn hoeft niet eerst een antwoord te zijn op de vraag bij welke groep we horen. Het kan beginnen bij een verlangen: met Christus verbonden leven en ontdekken wat die verbondenheid in ons wakker maakt.

Voor de één begint dat bij Jezus uit de evangeliën: bij zijn woorden, zijn manier van kijken en zijn vrijheid om mensen werkelijk te zien. Voor een ander is Christus vooral een levende aanwezigheid in gebed of stilte. Weer een ander herkent Christus als innerlijk Licht, als een kracht van Liefde die de mens van binnenuit vernieuwt, of als een kosmische werkelijkheid die heel de schepping doordringt.

Deze ervaringen hoeven elkaar niet uit te sluiten. De historische Jezus, de levende Christus en de Christus die in ons gestalte krijgt, kunnen verschillende toegangen zijn tot hetzelfde mysterie. De ene toegang kan op dit moment dichterbij zijn dan de andere.

Daarom kan de vraag 'Ben ik christen?' verschillende betekenissen hebben.

Bedoelen we: geloof ik bepaalde uitspraken over Jezus?

Bedoelen we: wil ik zijn weg volgen?

Bedoelen we: vertrouw ik mij toe aan Christus?

Of bedoelen we: wil ik ruimte geven aan de innerlijke Christus, zodat zijn gezindheid in mij kan groeien?

Of nog iets anders?

We hoeven niet te snel één antwoord te kiezen. Het kan verhelderend zijn om te ontdekken welke betekenis ons aantrekt, welke weerstand oproept en welke nog nauwelijks bekend is.

Ook het woord redding hoort van oudsher bij christen-zijn. Voor sommige mensen betekent gered zijn dat zij in Jezus geloven en zich door Hem aanvaard weten. Dat kan een diepe ervaring van thuiskomen geven: ik hoef mijzelf niet te redden; ik word gedragen door een Liefde die groter is dan mijn tekort.

Redding kan ook worden ervaren als een weg die zich door het leven heen ontvouwt. Christus bevrijdt ons dan steeds opnieuw uit wat ons gevangen houdt: angst, verharding, wanhoop, zelfverlies of het onvermogen om lief te hebben. Niet omdat wij alles goed doen, maar doordat het leven van Christus in ons werkzaam wordt.

Misschien zijn die twee betekenissen minder tegengesteld dan ze lijken. Gered worden kan zowel een ontvangen vertrouwen zijn als een levenslange verandering. Zowel: ik ben gevonden, als: ik leer steeds dieper leven vanuit wat mij gevonden heeft.

Dat is meer dan proberen een goed mens te zijn. Natuurlijk kan ieder mens ernaar streven liefdevol, wijs en mededogend te leven, christen of niet.

Ook het vertrouwen dat wij niet alles uit eigen kracht hoeven te doen, is niet uitsluitend christelijk. Een boeddhist kan zich gedragen weten door de Boeddhanatuur; een hindoe kan zich toevertrouwen aan Krishna of aan het goddelijke Leven. Mensen uit verschillende tradities kunnen eenzelfde beweging herkennen van ontvangen, loslaten en innerlijke verandering.

Christen-zijn krijgt zijn eigen kleur door de betrekking tot Christus. We richten ons tot Hem, keren terug naar zijn aanwezigheid en laten ons voeden door het leven dat we in Hem herkennen. Dat hoeft niet te betekenen dat alleen binnen deze weg Licht of genade te vinden is. Het betekent dat dit de taal, de gestalte en de Bron zijn waaraan een christen zich toevertrouwt.

De mysticus Angelus Silesius schreef in de zeventiende eeuw:

'Al werd Christus duizendmaal in Bethlehem geboren, maar niet in jou, dan was het tevergeefs'.

Christus die in de mens geboren wordt: een radicaal beeld. Het zegt dat een verhaal over Christus buiten ons niet genoeg is wanneer het ons innerlijk niet raakt en verandert. Het wijst naar een omvorming waarin het Licht van Christus meer ruimte krijgt in ons denken, voelen en handelen. Liefde wordt niet alleen iets wat we behoren te doen, maar iets waaruit we steeds meer kunnen leven.

Dat gaat zelden in een rechte lijn. Een wijnstok draagt niet ieder seizoen evenveel vrucht. Ook in ons zijn dorre plekken, verwarring en tegenstrijdigheid. Verbondenheid met Christus betekent niet dat we voortdurend liefdevol, vreugdevol of vredig zijn. Het kan betekenen dat er een plek is waarnaar we kunnen terugkeren. Een betrekking waarin ook ons onvermogen, onze twijfel en ons verlangen aanwezig kunnen zijn.

De vrucht ontstaat niet doordat we onszelf voortdurend beoordelen. Zij groeit door verbondenheid.

Wat christen-zijn betekent, hoeft daarom niet definitief te worden vastgelegd. Het kan een naam zijn die vertrouwd voelt. Een naam die nog schuurt. Een weg waarop we aarzelend een eerste stap zetten. Of een werkelijkheid die we al lang beleven zonder haar vaak zo te noemen.

De vraag is niet alleen: Wil en mag ik mij christen noemen?

Er ligt ook een uitnodigender vraag onder:

Wat kan er in mij gaan leven wanneer ik met Christus verbonden blijf?

Vier stemmen over christen-zijn

Door de eeuwen heen hebben mensen heel verschillend gedacht over wat christen-zijn betekent. De volgende uitspraken spreken elkaar soms scherp tegen. Ze staan hier niet als antwoorden, maar als stemmen waaraan je je eigen reactie kunt ontdekken.

Cyprianus van Carthago — derde eeuw:

'Buiten de Kerk is geen redding.'

Voor Cyprianus waren Christus, redding en de gemeenschap van de Kerk niet van elkaar los te maken.

Angelus Silesius — zeventiende eeuw:

'Al werd Christus duizendmaal in Bethlehem geboren, maar niet in jou, dan was het tevergeefs.'

Hier ligt het zwaartepunt niet bij het behoren tot een kerk, maar bij een innerlijke geboorte en omvorming.

Sri Ramakrishna — negentiende eeuw:

'Zoveel overtuigingen, zoveel wegen.'

Ramakrishna beoefende verschillende religieuze wegen en meende dat zij naar dezelfde uiteindelijke Werkelijkheid kunnen leiden.

Friedrich Nietzsche — negentiende eeuw:

'In werkelijkheid is er maar één christen geweest, en die stierf aan het kruis.'

Nietzsche geloofde niet in het christendom. Met deze scherpe uitspraak stelde hij dat de latere christelijke religie vrijwel het tegendeel was geworden van het leven van Jezus.

◇ Instructie

Lees de vier uitspraken nog eenmaal langzaam.

Kies niet meteen de uitspraak die volgens jou juist is. Merk eerst op wat iedere stem in je oproept.

Welke uitspraak trekt je aan?

Welke roept weerstand of ergernis op?

Welke vind je onzin?

Welke maakt je nieuwsgierig?

Is er een uitspraak die je liever afwijst, maar die toch iets raakt?

Welke uitspraak mist voor jou iets wezenlijks?

Ben je met anderen, kies dan ieder één uitspraak waarop je wilt reageren. Wie spreekt, neemt de steen. Verschillende reacties hoeven niet met elkaar in overeenstemming te worden gebracht.

Ben je alleen, schrijf bij iedere uitspraak één spontaan woord. Kies daarna de uitspraak waarover je verder wilt schrijven.

Tweede schriftlezing

We zullen lezen:

Galaten 5:22–23:

De vrucht van de Geest is liefde, vreugde en vrede, geduld, vriendelijkheid en goedheid, vertrouwen, zachtmoedigheid en zelfbeheersing.

Persoonlijke bezinning

◇ Instructie

Lees de woorden nog eenmaal langzaam:

Liefde.

Vreugde.

Vrede.

Geduld.

Vriendelijkheid.

Goedheid.

Vertrouwen.

Zachtmoedigheid.

Zelfbeheersing.

Deze woorden zijn geen toelatingseisen. Het zijn mogelijke vruchten van een leven dat zich opent voor de Geest van Christus.

Kies één woord dat je aantrekt. Het kan iets zijn wat je al herkent, iets waarnaar je verlangt of iets waarvan je benieuwd bent hoe het in jou zou kunnen groeien.

Leg je hand even bij je hart of houd je handen open.

Blijf enkele minuten stil bij dit woord. Probeer het niet voort te brengen.

Ontvang het als een mogelijkheid.

Gesprek

Wanneer zou ik zelf met vreugde kunnen zeggen: ik ben christen?

◇ Instructie voor een groep

Wie wil spreken, neemt de steen. De anderen luisteren. Er hoeft niet op elkaar gereageerd te worden.

Lees daarna één of meer van de volgende vragen. Kies vooral de vragen die werkelijk iets openen:

Wat trekt mij aan in een leven met Christus?

Ervaar ik Christus vooral in Jezus, als levende aanwezigheid, als innerlijk Licht, als kracht van Liefde — of op een andere manier?

Wat betekent gered worden voor mij: aangenomen worden, bevrijd worden, veranderd worden, thuiskomen — of iets anders?

Is christen-zijn voor mij vooral een overtuiging, een verbondenheid, een weg, een innerlijke ontwikkeling of een combinatie daarvan?

Welke vrucht zou uit mijn verbondenheid met Christus kunnen groeien?

Verandert mijn antwoord wanneer ik niet hoeft te bepalen wat christen-zijn voor een ander betekent?

Welke van de vier stemmen komt het dichtst bij mijn eigen visie — en welke stem zou ik eraan willen toevoegen?

Je hoeft niet op alle vragen een antwoord te hebben. Ook verschillende of tegenstrijdige antwoorden kunnen naast elkaar bestaan.

◇ Wanneer je alleen bent

Schrijf zonder jezelf te corrigeren. Laat open wat nog open is.

Een naam verkennen

◇ Instructie

Kijk opnieuw naar het woord CHRISTEN.

Misschien voelt het woord nu anders. Misschien niet.

Je hoeft vandaag niet te beslissen of deze naam bij je past. Probeer alleen te voelen welke mogelijkheid erin verborgen ligt.

Lees dan langzaam:

Christen-zijn kan betekenen:

leven vanuit een verbondenheid met Christus,

ontvangen van zijn Licht,

en dat Licht in ons eigen leven gestalte laten krijgen.

Laat deze woorden een moment rusten. Je hoeft het er niet mee eens te zijn. Merk alleen op wat zij in je openen.

Geleide stilte

Sluit als je wilt je ogen.

Voel de grond onder je voeten.

Adem rustig in en uit.

Je hoeft niets te bewijzen

en niets voort te brengen.

Richt je aandacht op Christus.

Misschien als een aanwezigheid om je heen.

Misschien als Licht in je hart.

Misschien als een naam voor de Liefde

waaraan je je wilt toevertrouwen.

Je hoeft niets bijzonders te ervaren.

Blijf eenvoudig aanwezig.

Laat in de stilte de woorden klinken:

Christus, leef in mij.

Daarna hoef je niets meer te zeggen.

Blijf vijf minuten stil.

Slotgebed

Allen

Christus,
levende Bron,
blijf in ons
en houd ons verbonden met U.
Voed in ons wat tot leven wil komen.
Laat uw Licht onze blik verhelderen,
uw Liefde ons hart verruimen
en uw kracht ons dragen
wanneer onze eigen kracht tekortschiet.
Laat uw Geest in ons vrucht dragen:
liefde, vreugde en vrede,
geduld, goedheid en vertrouwen.
Leer ons leven vanuit uw aanwezigheid,
op onze eigen plaats
en op onze eigen wijze.
Amen.

Afsluiting

Neem deze vraag met je mee:

Wat kan er in mij gaan leven wanneer ik met Christus verbonden blijf?

◇ Instructie

Neem nog een kort moment stilte.
Blaas daarna, als je wilt, de kaars uit.
Ga in vrede.

Bronnen bij de vier stemmen

Cyprianus van Carthago, Brief 72/73 aan Jubaianus, bekend geworden in de formulering 'Salus extra ecclesiam non est': 'Buiten de Kerk is geen redding'.

Angelus Silesius, Der Cherubinische Wandersmann (1657), Nederlandse weergave.

Sri Ramakrishna, de Bengaalse spreuk Jato mat, tato path, hier weergegeven als 'Zoveel overtuigingen, zoveel wegen'.

Friedrich Nietzsche, De antichrist, §39, Nederlandse weergave.

Wat kan er in mij gaan leven wanneer ik met Christus verbonden blijf?

*De vieringen en verdiepingsuurtjes worden gratis beschikbaar gesteld
door Stichting Vrije Spiritualiteit i.o.*

Een vrijwillige bijdrage is van harte welkom.

*Stichting Vrije Spiritualiteit
IBAN: NL56INGB0009064341 t.a.v. LHM Truyma*